

ATD = All Together for Dignity – Agir Tous pour la Dignité (Samen voor waardigheid)

Oproep van jongeren aan Europa

Om nooit meer te vergeten

Meer dan honderd jongeren uit verschillende Europese landen waren de centrale gasten op 17 oktober 2010 bij de Gedenksteen voor Slachtoffers van Armoede aan het Europees Parlement in Brussel. In dit Europees jaar tegen armoede brachten zij een boodschap die goed was voorbereid, ook namens andere jongeren, al dan niet met ervaringen van armoede. In het Pools, Engels, Duits, Frans en Nederlands, maar ook met dans, muziek en beeld toonden zij dat het mogelijk is zich te verenigen en een gemeenschappelijke droom te presenteren: een Europa dat niemand achterlaat. Meer dan 1500 mensen op het plein luisterden naar hen: partnergroepen, burgers uit verschillende landen en politiek verantwoordelijken zoals vice-president Isabelle Durant van het Europees Parlement en de Belgische staatssecretaris van Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, Philippe Courard. Sommigen hadden een lange trip achter de rug om in Brussel te kunnen zijn. En daar op de esplanade, tussen de hoge kantoorgebouwen, moest de koude herfstwind getrotseerd worden.

Nieuw begin

Twee dagen later, op dinsdag 19 oktober, kon een kleine delegatie van de jongeren de oproep in Straatsburg overhandigen aan secretaris-generaal Ban Ki-moon van de Verenigde Naties en aan de voorzitter van het Europees Parlement, Jerzy Buzek.

Voor de jongeren is dit geen eindpunt, maar een nieuw begin. Ze

willen verder een dialoog aangaan met burgers en politici. Want de strijd tegen armoede en uitsluiting is nog lang niet gestreden. Maar het op weg zijn is voor hen en velen die zij ontmoet hebben al een bron van inspiratie. Zoals één van de jongeren verwoordde: "Dit vergeet ik nooit meer. Ik zal hier lang kracht uit putten."

Sara Philips en Jos Delisse

"Wij vinden het moeilijk om de wereld waarin we leven te begrijpen. Toch willen we onze plaats vinden."

Een afvaardiging van de jongeren presenteerde op 19 oktober in Straatsburg hun Oproep aan secretaris-generaal Ban-Ki-moon van de VN en Europees Parlement-voorzitter Jerzy Buzek (helemaal links). (Foto: Vladi Pino Amaci).

Een filmverslag van de ontmoeting met Ban Ki-moon en de volledige tekst van de Oproep vindt u op www.atd-vierdewereld.be. In dit nummer ook een uitgebreid verslag met veel foto's van de jongerenontmoeting rond 17 oktober in Brussel.

Europese
jongeren
ontmoeten
elkaar rond
Oproep aan
Europa

WIJ WILLEN OOK EEN TOEKOMST

Wij, jongeren van verlaten wijken,
jongeren van mooie wijken,
Wij, jongeren zonder papieren, ontheemde jongeren, jongeren die verantwoordelijk zijn voor een gezin,
Wij, jonge werklozen, jonge werkzoekenden, jongeren zonder opleiding, jongeren die studeren, jongeren die werken.
Wij, jongeren die in opstand komen en solidair zijn, wij weigeren armoede en wij willen ook een toekomst.

Wij vinden het moeilijk om de wereld waarin we leven te begrijpen. Toch willen we onze plaats vinden.

Fragment uit de Oproep van de jongeren aan Europa.

Op vrijdagavond 15 oktober 2010 liep de jeugdherberg Jacques Brel in Brussel vol met jongeren verbonden aan ATD Vierde Wereld. Ze kwamen uit België, Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland, Nederland en Polen. Het was een bonte mengeling van talen en persoonlijkheden, maar iedereen had hetzelfde doel: zich voorbereiden om op 17 oktober 2010 de Oproep tegen armoede* publiek te maken.

Al vóór dit Europese jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting hebben jongeren met en zonder de ervaring van armoede zich verenigd onder de noemer "Dynamo". Er waren verschillende ontmoetingen op lokaal, nationaal en Europees niveau. Tijdens deze ontmoetingen deelden de jongeren ervaringen in workshops en gesprekken. Ze werkten samen aan de Oproep aan Europa.

Na een eerste kennismaking op vrijdag, trokken kleine groepjes op zaterdag de stad in, om elkaar en Brussel beter te leren kennen. Sommigen gingen naar Molenbeek en de Marollen om mee te doen aan acties van ATD Vierde Wereld. Anderen bereidden zich voor op het voordragen van de oproep (gedeeltelijk in rap omgezet door regisseur Michel Vienot en zijn zoon Gabriël), op een choreografie of op een dialoog met politici op 17 oktober. Daarnaast waren er ook voorbereidende ateliers in het Vierdewereldhuis en gingen jongeren de straat op om voorbijgangers aan te spreken en hen te vragen een rechtvaardigere wereld of ontmoeting uit te beelden.

Verrijkend

"Het was goed zoveel jongeren met een verschillende achtergrond te zien die een heel weekend hebben samengewerkt om een boodschap te brengen die ze samen gemaakt hebben. Alle jongeren hebben in zichzelf de kracht gevonden om een indruk na te laten, dat geeft hoop voor de toekomst."

Het was voor de jongeren verrijkend om anderen te ontmoeten. Ze wisselden ervaringen uit over hun strijd en hun problemen, maar ook

over hun hoop en dromen. "Het leukste van het weekend, waren de ontmoetingen met de anderen" zei één van de Vlaamse deelnemers. Op zaterdagavond was er een repetitie om de Oproep met z'n allen te brengen. Op zondagochtend was er een ontmoeting met Isabelle Perrin van de Algemene Delegatie van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld. Zij luisterde naar de jongeren, sprak hen toe en deelde ervaringen van jongeren over heel de wereld.

Foto boven : De jongeren doen hun Oproep, gedeeltelijk in indringende 'rap'.

Onder : In debat met politici: vice-voorzitter Isabelle Durant van het Europees Parlement (links van jongere in midden) en staatssecretaris Philippe Courard van Armoedebestrijding (rechts van jongere) doen mee.

Eur'hope

Daarna vertrokken de jongeren naar de Gedenksteen voor Slachtoffers van Armoede bij het Europees Parlement. Vanaf 15 uur kwamen daar meer dan 1500 mensen toe. Er waren militanten, medestanders, vrienden,... maar ook politieke vertegenwoordigers. Iedereen kon verschillende tentjes bezoeken waar onder meer de video *Eur'hope** over de voorbereiding van de Oproep werd gespeeld, de fototentoonstelling *The roles we play* uit Groot-Brittannië te zien was, Polen die met de fiets uit Warschau gekomen waren (1710 kilometer voor 17/10 !) vertelden over hun ervaringen,...

Maar ook gingen de jongeren in twee groepen in dialoog met Europese politici. Een jongere zei hierover: "We konden praten met iemand van de Sociaal-Economische Raad van Europa. Hij is sociaal werker in Roemenië. Het was goed omdat hij echt naar ons luisterde. We hebben gesproken over onze problemen, over wat we moeilijk vinden en hij heeft ons verteld over de problemen in Roemenië. Hij heeft ons energie gegeven en gezegd dat we moeten geloven in onze ideeën."

Dialoog verder zetten

Om 17 uur begon het officiële gedeelte. Eerst brachten de vertegenwoordigers van de Volksuniversiteiten van de Vierde Wereld in Europa hun boodschap*. Ze wilden hiermee hun steun uitdrukken aan de jongeren. Ook Isabelle Durant, vice-voorzitter van het Europees Parlement en Philippe Courard, Belgisch staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding namen het woord. Ze nodigden de jongeren uit om de dialoog verder te zetten.

*De volwassenen van de
Volkuniversiteiten van de Vierde
Wereld in Europa ondersteunen de
Oproep van de jongeren met hun
boodschap.*

Bij de Gedenksteen voor Slachtoffers van Armoede is het 'Gordijn van de Ontmoeting' opgesteld. Het bestaat uit houten tegeltjes, beschilderd met teksten en tekeningen door mensen uit heel Europa die zich solidair voelen met de jongeren en hun Oproep. Voor het gordijn speelt de Vlaams-Waals-Franse groep Orchestre International du Vetex.

Wij zoeken onze plaats in deze wereld.

***Wij weten dat we moeten samenwerken.
Ook al komen we uit verschillende milieus,
we willen samenleven in onze steden en wijken.
Als we onze vooroordelen en angsten opzij zetten,
kan er veel veranderen.***

***Om elkaar beter te begrijpen,
hebben we gedurfd met elkaar te praten.
Deze boodschap zelf is het resultaat van ontmoetingen waar
iedereen gehoord en gerespecteerd werd.***

**WIJ ALLEN,
EUROPESE BURGERS VAN ALLE LEEFTIJDEN,
DROMEN VAN EEN BETERE WERELD.
LATEN WE ER SAMEN AAN WERKEN.**

Aansluitend brachten enkele jongeren van Djynamo met verve de dansvoorstelling "Ontmoeting tussen drie werelden" en als afsluiter lanceerden de jongeren hun Oproep. Ze verwoordden hierin hun zorgen, maar ook hun hoop en dromen. Ze dromen van een Europa dat niemand achterlaat en waar iedereen mag zijn wie hij of zij is.

Band opgebouwd

Voor de jongeren was het brengen van deze Oproep geen eindpunt maar een nieuw begin. Nu kunnen zij met de Oproep anderen gaan ontmoeten en met hen in dialoog treden. Zo leren de mensen wat er bij de jongeren leeft en kan er wederzijds begrip ontstaan. Een eerste stap was het overhandigen van de Oproep aan Ban Ki-moon, secretaris-generaal van de VN en voorzitter Jerzy Buzek van het Europees Parlement op 19 oktober in Straatsburg*.

Op 8 november was er ook nog een Europese Volksuniversiteit van de Vierde Wereld in de Sociaal-Economische Raad van Europa in Brussel met als thema: "Laten we met de jongeren bouwen aan een Europa zonder armoede en uitsluiting".

De jongeren willen, samen met de volwassenen, op dezelfde weg verdergaan de volgende jaren. Er zijn contacten gelegd en vriendschappen ontstaan. Ze hebben samen een heel avontuur beleefd dat niet altijd even gemakkelijk was, met veel reizen en al die verschillende talen. Toch hebben ze via hun gedeelde ervaringen een band opgebouwd. Dit verhaal is dus zeker nog niet ten einde!

Tekst: Sara Philips

Tekening: Steven Gryspeerdt

Foto's: Jos Delisse

We willen onrecht en grote armoede in de wereld niet de overhand geven. Wij zijn geen luiëriken, criminelen of asocialen. Door ons verzet en onze solidariteit komen we op tegen onrecht. Concreet, in woord en daad.
"Als mijn vrienden hun eten niet kunnen betalen, help ik hen."
"Ik wil graag sociaal werker worden om met kinderen te werken. Ik weet wat die doormaken, ik heb het ook meegemaakt."

Fragment uit de Oproep van de jongeren aan Europa.

Een prachtig slot van de manifestatie was het onverwachte verschijnen van de Grote Vogel.

Het was dezelfde Vogel die ook in 1987 in Parijs bij de eerste viering van 17 oktober indruk maakte.

Samen met Orchestre International du Vetex zorgde de Vogel voor een magische, muzikale en magistrale apotheose!

***De volledige tekst van de Oproep (ook als PDF-bestand om uit te printen of door te sturen), de film *Eur'hope* (commentaar en ondertitels in het Nederlands) en het gefilmde verslag van de jongerenontmoeting met Ban Ki-moon en Jerzy Buzek (Engelstalig) vindt u op www.atd-vierdewereld.be. Ook de ondersteunende boodschap van de volwassenen van de Europese Volksuniversiteiten is hier te vinden.**

Het dubbelspoor van werk en welzijn

Een job voor iedereen? Het is geen wondermiddel om de armoede te bestrijden. Werk en welzijn moeten aan elkaar gekoppeld worden. Investeren in mensen en hun keuzemogelijkheden vergroten, dat is de aanpak waar Ides Nicaise voor pleit, steunend op de ideeën van Nobelprijswinnaar Amartya Sen.

Geen wonder dat armoede blijft bestaan, zegt Ides Nicaise. Het armoedebeleid loopt op oude schoenen. We leven in een kennismaatschappij, de rijkdom krijgt vaart op de vleugels van de kennis. Maar armoede wordt nog steeds bestreden met het vroegere model van de actieve welvaartsstaat.

De welvaartsstaat van de jaren '50 en '60 van vorige eeuw was gebaseerd op inkomensherverdeling. De sociale zekerheid moest beletten dat het verlies van werk je ook meteen in de armoede zou duwen. Het orgelpunt was de invoering van het bestaansminimum, nu leefloon, in 1974: ook mensen die niet voldoende konden bijdragen om in aanmerking te komen voor de verzekering konden voortaan rekenen op financiële solidariteit.

Bocht van welvaartsstaat

In de jaren '80 ontspoorde deze welvaartsstaat. Na twee olieschokken ontstond een grote en blijvende werkloosheid, vooral bij de zwakste groepen. Er was geen wederkerigheid meer in het systeem: zij die beroep deden op uitkeringen hadden vaak te weinig kunnen bijdragen, terwijl de betalers vaak weinig behoefte hadden aan uitkeringen. De solidari-

teit kwam onder druk. Maar ondertussen was ook duidelijk dat een leefbaar inkomen op zich niet volstond om armoede tegen te gaan. Pas als je werk hebt participeer je echt aan de samenleving. De welvaartsstaat moest dus jobs scheppen en zo kwamen we op de weg van de 'actieve welvaartsstaat' die vervolgens een bocht maakte. Het recht op participatie werd geleidelijk vervangen door de plicht om actief te zijn, het recht op een menswaardig inkomen door een systeem van prikkels en sancties om de werkbereidheid in stand te houden.

Op de Europese top te Lissabon in 2000 werd de welvaartsstaat van de derde generatie boven

de doopvont gehouden: de kennissamenleving. De EU-landen werden aangespoord tot belastingverlagingen voor kennisintensieve bedrijven, grotere inspanningen voor onderzoek, investeringen in onderwijs en levenslang leren. Maar in de armoedebestrijding is dit niet meer dan een bijlage. Wie ligt wakker van het stijgend aantal jongeren dat zonder diploma de school verlaat? Wie pakt de drempels aan die laaggelet-

terde volwassenen beletten om opnieuw te gaan leren?

De actieve welvaartsstaat heeft nog waarde: ook een kennis-samenleving moet tewerkstelling kunnen scheppen. Maar activering zonder investering in de kennis en vaardigheden van de armen is 'domme activering'. Arme werklozen worden werkende armen.

Onrealistische eisen

Een vaststelling die op zijn minst de wenkbrauwen doet fronsen: 'Hoe meer een land uitgeeft aan actief arbeidsmarktbeleid, hoe meer sociale uitsluiting'. Tot die conclusie

kwam Ides Nicaise na onderzoek in dertien landen van de Europese Unie. Als je

Armoede is een gebrek aan mogelijkheden

even doordenkt zijn er verschillende redenen waarom activering op grote schaal tot meer armoede kan leiden. De activeringsjobs zijn vaak deeltijds, tijdelijk, slecht betaald. Ze kunnen zelfs volwaardige jobs verdringen. Als mensen het voorgestelde traject niet volgen of als ze afhaken, kunnen sancties hen in de armoede duwen. Een actief arbeidsmarktbeleid kost geld en dus is er minder geld beschikbaar

voor werkloosheidsuitkeringen, die men trouwens laag wil houden, om mensen te stimuleren toch de jobs met lage kwaliteit aan te nemen. Tenslotte kan de leefsituatie van een individu of gezin uit balans raken, omdat er onrealistische eisen worden gesteld.

Bevrijding

Armoede is een gebrek aan mogelijkheden. Dat zegt Nobelprijswinnaar Amartya Sen. Het belangrijkste, volgens deze Indiase econoom, is de menselijke vrijheid: de mogelijkheid van mensen om te realiseren

vrijheid die een mens heeft in levensdimensies als gezondheid, sociale participatie, werk, wonen, cultuur'.

De maatschappij profiteert ervan als individuen zich maximaal kunnen ontplooien. Om de vermogens van elk individu te vergroten is een behoorlijk inkomen belangrijk, maar dat is niet het enige. Ook het menselijk kapitaal speelt een rol en dat heeft te maken met kennis en vaardigheden, met gezondheid en psychisch welzijn. De deelname aan het verenigings- en culturele leven, een goede vriendenkring, een

reguliere job blijft het ultieme doel, maar elke vorm van arbeid, ook vrijwilligerswerk en zorg, moeten tot de waaier van doelen kunnen behoren. Het volstaat niet om mensen 'af te leveren' in een arbeidsplaats. Er is nazorg nodig en coaching. De onzekerheid op allerlei vlakken, met ook het risico op mislukking, vergen een heel flexibele benadering met een regelmatige evaluatie en bijsturing. Voor de meest kwetsbare werkzoekenden is een langdurige ondersteuning nodig. Begeleidingstrajecten mogen niet beperkt worden in de tijd. Met haar ervaring is de VDAB de poortwachter op dit domein, maar ook welzijnsorganisaties en andere spelers op de arbeidsmarkt kunnen de regie van de begeleiding in handen nemen.

Op het dubbelspoor van werk en welzijn kunnen meer mensen met meer succes hun talenten ontplooien.

We leven in een kennismaatschappij, de rijkdom krijgt vaart op de vleugels van de kennis. Jongeren krijgen gelegenheid de mogelijkheden van het internet te ontdekken tijdens een bijeenkomst in het Huis van de Kennis, het cultureel centrum van ATD Vierde Wereld in Brussel.

wat zij waardevol achten. 'Activering zou voor mensen in armoedesituaties dan ook meer een bevrijding dan een dwang moeten zijn' aldus Ides Nicaise, 'want dwang vermindert de keuzeruimte. Welzijn is niet alleen een kwestie van werk en inkomen maar van de keuze-

warme thuis - het sociale en culturele kapitaal dus - vergroten eveneens de mogelijkheden om zich te ontplooien.

Werk en welzijn

Terug naar de arbeidsmarkt. Werk en welzijn moeten aan elkaar gekoppeld worden. Een

Basis voor dit artikel : Nicaise I. (2009), Recht op arbeid, in: Van Geyt M. (red., 2009), De strijd aan de onderkant word bitser, Berchem: VLASTROV / Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, p 54-59.

Bewerking voor het *Vierdewereldblad*, door M.T. Poppe

Ides Nicaise is professor aan de K.U. Leuven en onderzoeker aan het HIVA (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving). Zijn vakgebied is economie.

Ides Nicaise is medestander van ATD Vierde Wereld.

Zie ook: 'Geen job, geen plaats in de samenleving?' in *Vierdewereldblad*, september-oktober 2010.

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Plaats van dialoog met mensen met armoede-ervaring. Op uitnodiging.

Zaterdag 11 december 2010, feestelijke nationale bijeenkomst van de Volksuniversiteit, Brussel.

Dinsdag 25 januari 2011, Vierde Wereldhuis, Brussel

Dinsdag 22 februari 2011, Universiteit Antwerpen.

INFORMATIE-OCHTEND

Zaterdag 12 februari 2011, Vierde Wereldhuis, Brussel.

Ontvangst vanaf 10.30 uur, aanvang 11.00 uur tot uiterlijk 15 uur. *De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat?* De beste manier om dat echt te weten te komen is ons ontmoeten. Om 12.30 uur lunchen we samen – breng zelf je picknick mee, wij zorgen voor soep.

LEESGROEPEN

Medestandersgroep ATD Vierde Wereld Willebroek

"Over zelfgemaakte drempels" van John Habets.

ISBN, 9789089540720, 284 pag. € 18,00 (€ 20,20 incl. verzendk.). Bestellen kan door vermeld bedrag over te maken aan ATD Vierde Wereld, Victor Jacobslaan 12, Etterbeek op rek.nr. 000-0745336-85 o.v.v. 'Boek + auteur'.

Samenkomst leesgroep : Donderdagen 27 januari, 24 februari en 24 maart 2011 van 19.30 tot 21.30 uur - Gulden Vliesstraat 16, 2830 Willebroek.

Info – inschrijving : Tel : 03.886.80.49 of 0496.54.79.27 - adele.vandenbroeck@skynet.be of miriam.m@skynet.be

Leesgroep Vierde Wereld Kortrijk

"Zeven stappen verder. Stapstenen voor goed en goedkoop onderwijs."

ISBN: 9789044122145/ Uitgeverij Garant Antwerpen-Apeldoorn, 2007/155 pagina's.

Dit boek wordt verzonden na overschrijving van 15,5 euro (incl. verzendingskosten) op rek. 393-0039747-66 van SOS Schulden op School, Wellekensstraat 45, 9300 Aalst – met vermelding 'Boek Zeven stappen verder'.

Samenkomst : Woensdagen 02 en 09 februari 2011 telkens van 20.00 tot 22.00 – Kortrijk (locatie nog onbekend).

Gespreksavond met Kris Bruwaert, projectcoördinator van SOS Schulden op School VZW : Woensdag 16 februari 2011 van 20.00 tot 22.00 – Kortrijk (locatie nog onbekend).

Info – inschrijving : Steungroep ATD Vierde Wereld Kortrijk, Jacquesbosstraat 1, 8587 Spiere-Helkijn, GSM : 0477-13 28 50, Mail : isabelle.maes1@skynet.be

Leesavond Medestandersgroep ATD Vierde Wereld Kust :

Dinsdagavond 10 mei 2011 in Den Anklap, Leffingestraat 85, Oostende.

Via het samen lezen van een tekst, die ter plaatse gegeven wordt, leren we het leven in armoede beter kennen en begrijpen en komen we dichterbij de armsten.

Nadien delen we wat ons treft. Er volgt geen discussie.

Info : Bea Verleyen, tel. 059 805658, verleyen.bea@fulladsl.be

KENNISVOORMIDDAGEN

Onder het motto vanuit ervaring via inzicht tot inzet verdiepen actieve leden zich met een gastspreker in een actueel thema. Zaterdag 12 februari en 14 mei 2011. Vierdewereldhuis, Brussel.

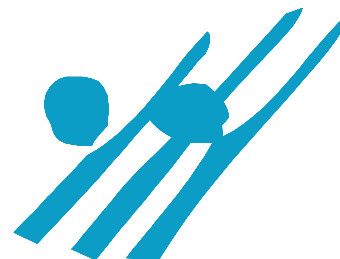
ACTUELE INFORMATIE: zie www.atd-vierdewereld.be.

VIERDEWERELDBLAD

Uitgave van de Beweging ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:
Régis De Muylder, zelfde adres

Lid van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld

Voor giften en lidmaatschap kunt u storten op rek.nr.: 000-0745336-85. Giften van 30 euro of meer per jaar zijn aftrekbaar van de belastingen. Een fiscaal attest wordt in februari afgeleverd.

ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en ondertekende haar ethische code. Op www.atd-vierdewereld.be vindt u meer informatie over hoe u ons (financieel) kunt steunen en/of lid kunt worden.

De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld is een niet-gouvernementele organisatie (NGO) voor armoedebestrijding. Ze is niet gebonden aan een geloofsovertuiging, levensbeschouwing of politieke stroming. Het belangrijkste doel is : de armoede bestrijden met de armsten zelf en vanuit hun ervaringen en kennis. De acties zijn gericht op de eerbiediging van ieders waardigheid en mensenrechten: een duurzame basis voor de uitroeiing van grote armoede.

MEDESTANDERSHELTER

Elke eerste donderdag van de maand van 17u tot 20u. Onze deuren en telefoonlijnen staan open. Breng zelf je picknick mee, wij zorgen voor soep.